

1. Waarom bleef de herberg dicht? De aardse reden

Waarom bleef de deur van de herberg dicht? Waarom konden Jozef en Maria daar niet terecht, bij die herberg in Bethlehem? Wat schrijft Lukas? 'Zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg.' Het was daar dus te vol!

Logisch zou zijn geweest, dat Maria dáár was bevallen, in die herberg. Dat was trouwens ook niet gemakkelijk geweest, want waarschijnlijk was dat één grote ruimte, zonder al te veel privacy, maar toch... Lukas zegt heel duidelijk: 'Jezus werd in een kribbe gelegd, in een voerbak voor dieren, omdat er geen plaats was in de herberg.' Het was dus duidelijk een noodoplossing. De deur van de herberg bleef dicht, omdat het te druk was.

Dat is de *aardse* reden. Zo liep het. En ik denk, eerlijk gezegd, dat het voor Maria en Jozef een enorme teleurstelling geweest moet zijn. Daar komen ze aan, in Bethlehem, na die lange reis, drie, vier dagen lopen, misschien nog langer - want zo snel gaat het niet als je hoogzwanger bent, en er staat nergens dat ze een ezel hadden, dat kan wel, maar het staat er niet - eindelijk ben je er dan, in Bethlehem, en dan is de herberg vol! Hoe moet dat nou? Je zou er wanhopig van worden! Maar blijkbaar vinden ze een ander vertrek. Een vertrek waar een kribbe staat, een voederbak voor dieren. Dat is het enige wat we weten. Is het een grot? Is het een stal? Is het ergens een afdak, naast een huis of zo? We weten het niet! Het staat er niet bij! We weten alleen maar dat het minder comfortabel was dan de herberg, want die was vol. Het was een noodoplossing.

Je kunt weleens van die momenten hebben in je leven, dat je zegt: 'Nou, Here, ik begrijp er helemaal niets van! Nu heb ik gedaan wat U van mij vroeg, ik heb zo goed en zo eerlijk mogelijk geluisterd naar Uw Woord, en nu dit! Hoe kan dat nou toch, Heer?! Laat U me dan nu in de steek? Waarom loopt het zo anders dan ik had verwacht, en had gehoopt?'

Op die vragen krijg je niet altijd meteen antwoord. Je kunt er wanhopig van worden. En tóch weet God precies wat Hij doet. Jozef en Maria vinden de deur van de herberg dicht, en daar is een *aardse* reden voor (de herberg was vol), maar er is ook een *hemelse* reden. Zo is het ook in ons leven. Op het moment zelf begrijp je er niets van, helemaal niets! Maar soms ga je in de loop ontdekken dat God Zijn eigen redenen heeft om iets te doen.

2. Waarom bleef de herberg dicht? De hemelse reden

Voor die dichte deur van de herberg is een hemelse reden. En om die reden op het spoor te komen, moeten we iets meer weten over wat een herberg is. Lukas heeft dit Evangelie geschreven in het Grieks, en hij gebruikt hier een woord voor 'herberg,' dat een speciale betekenis heeft. Dat woord, *kataluma*, dat betekent letterlijk 'uitspanning'. In Nederland vind je hier en daar ook een uitspanning, dat is een ouderwets woord. Het is een soort pleisterplaats, waar vroeger de mensen aankwamen met paard en wagen, en dan werden die paarden uitgespannen. Hè, hè, even lekker

rusten. De paarden waren even vrij, ze konden lekker grazen en drinken. En de mensen konden ook even heerlijk wat eten, wat drinken, zich een beetje opfrissen. Een uitspanning.

'Losmaken', dat woord zit er ook in, in dat Griekse woord *kataluma*. Net als wanneer je 's avonds thuiskomt, en je veters losmaakt: zo, heerlijk, lekker je schoenen uit, pantoffels aan.

Die herberg, daar in Bethlehem, dat was een plaats waar je bij kon komen, waar je als gast werd ontvangen en bediend, waar je heerlijk tot rust kon komen. Maar juist daarom kán Jezus daar niet geboren worden! Hij kan niet ter wereld komen als gast in een herberg, waar mensen je bedienen, waar mensen je omringen met allerlei goede zorgen. Want wat zegt Jezus Zelf, jaren later, we hoorden dat aan het begin van de dienst: 'De Zoon des mensen is niet gekomen om Zich te laten dienen, maar óm te dienen en Zijn leven te geven als losprijs voor velen' (Mattheüs 20: 28).

Jezus wordt níét geboren als gast in de horeca, maar als voedsel voor de wereld. Niet voor niets ligt Hij in een voederbak. Hij is Zelf het eten! Het brood dat uit de hemel neergedaald is!

Een voerbak voor dieren, dat is Zijn wieg. Het kan eigenlijk niet eenvoudiger, het kan niet lager. Als Jezus geboren wordt, dan is Hij meteen een collega van de daklozen, van de zwervers, die hun kinderen krijgen om een hoek of een kant, en die hun kinderen in een voerbak leggen. Vandaag de dag slapen er kinderen in de riolen van Moskou en op de vuilnisbelten van Manilla. Tussen de zwervers, daar heeft Jezus' wieg gestaan. En ieder christen die zijn hart sluit voor zwervers en daklozen, die heeft nooit iets begrepen van zijn Heer en Heiland. Ieder christen die zijn hart sluit voor de armoede in de wereld, verloochent zijn Verlosser.

Net voor niets wordt Jezus in een voerbak gelegd. Een kribbe. Hij wordt geboren als de minste mens.

3. Wanneer gaat de deur van de herberg wél open?

Maar wanneer gaat de deur van de herberg dan wél open? Gáát die deur nog een keer open? Jazeker! Lukas gebruikt dat woord *kataluma* nog een keer in Zijn Evangelie, en we mogen weten dat hij dat gedaan heeft onder leiding van de Heilige Geest. Want de hele Bijbel is door de Geest Zelf geïnspireerd.

Wanneer zou dat zijn, wat denkt u? Wanneer zou Lukas opnieuw dit woord gebruiken?

Misschien denkt u wel, als u veel bijbelkennis heeft: 'Dat zal wel zijn in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan.' En u heeft gelijk: in dat verhaal gaat het ook over een herberg. De barmhartige Samaritaan ziet en gewonde man liggen. Hij zet die man op zijn ezel en brengt hem naar een herberg. Maar toch gebruikt Lukas daar niet het woord *kataluma*. Het lijkt erop, dat hij dat woord reserveert voor een andere gelegenheid. Weet u wanneer dat is? Ik zal het u voorlezen, Lukas 22.

Het is de dag vóórdát Jezus zal gaan lijden en sterven. Vers 7: 'De dag der ongezuurde broden kwam, waarop het Pascha moest geslacht worden. En Jezus zond Petrus en

Johannes uit, zeggende: Gaat heen, maakt het Pascha voor ons gereed, opdat wij het kunnen eten. En zij zeiden tot Hem: Waar wilt Gij, dat wij het gereed maken? Hij zei tot hen: Zie, wanneer gij de stad inkomt, zal u een man tegenkomen, die een kruik water draagt. Volgt Hem in het huis, dat hij binnengaat, en zegt dan tot de heer van dat huis: "De Meester zegt u: Waar is het vertrek (waar is de *kataluma*), waar Ik met mijn discipelen het Pascha kan eten?" En hij zal u een grote bovenzaal wijzen, van alles voorzien: maakt het daar gereed. En zij gingen heen en vonden het zoals Hij hun gezegd had, en zij maakten het Pascha gereed.'

Pas hier gebruikt Lukas weer dat woord *kataluma*. In hoofdstuk 2 is de deur dicht. Hier is de deur open! Het is zelfs allemaal al voorbereid! Die man, met zijn kruik water, die weet ervan! Het is trouwens niet gezegd, dat het hier ook gaat om een zelfde soort herberg als in Bethlehem. Het is in ieder geval een ruim vertrek, dat mag worden gebruikt door Jezus en Zijn leerlingen.

Hier is de deur open! Hoe komt dat? Weet u, dat heeft alles te maken met wat Jezus hier gaat doen! Hij komt hier niet als gast een herberg binnen? Nee, integendeel! Als alle discipelen hun plaats hebben ingenomen en aan tafel aanliggen, zoals dat toen ging, dan pakt Jezus een schaal, Hij giet er water in, pakt een doek en gaat de voeten van Zijn discipelen wassen. In deze herberg is Hij geen gast, maar een dienaar! De allerlaagste dienaar nog wel, want dat voeten wassen, dat was slavenwerk!

En als Hij de voeten van Zijn discipelen gewassen heeft, wat doet Hij dan? Dan deelt Hij het brood, en Hij zegt: 'Dit is Mijn lichaam'. En Hij laat de wijn rondgaan, en zegt: 'Dit is Mijn bloed'. Jezus deelt Zichzelf uit! Een paar uur later zal Hij Zich letterlijk geven, aan de soldaten die Hem gevangen nemen. 'Hier ben Ik!'

Wanneer is er plaats voor Jezus in de *kataluma*, in de 'uitspanning'? Niet als Hij komt als gast, om bediend te worden. Dat kan niet, want dat wil Hij niet. 'Daarvoor ben Ik niet gekomen', zegt Jezus. Er is plaats in de herberg, als Hij daar komt als dienaar, een dienaar die Zichzelf opoffert, zodat anderen zich kunnen ontspannen, zodat anderen de vrijheid vinden, en de rust, en de vreugde. Als Jezus in je leven komt, dan kun je weer ademen, dan krijg je weer nieuwe kracht.

In de manier waarop Lukas dat woordje *kataluma* gebruikt, laat de Heilige Geest ons zien wie Jezus is! En daarmee is de vraag aan ons: wat doen wij met Hem? Hoe reageren op Jezus? Hij kwam om te dienen, om Zichzelf uit te delen, om Zichzelf te geven, aanvaard je dat dan ook? Leef je helemaal vanuit Zijn genade? Of denk je dat je het zelf nog wel redt voor God? Dat je het toch wel goed doet, en dat je aan iedereen het zijne geeft, en dat je je waarden en ormen hooghoudt? Denk je dat je zó de hemel kunt verdienen? Dan heb je nog niets begrepen van de redding die Jezus geeft.

Want bij Jezus is het andersom. Hij zegt: 'Geef nou toe dat het niet lukt. Belijd je zonden. Alles wat je fout gedaan hebt, vraag maar om vergeving, en Ik zal die geven! Je mag leven van Mij! van Mijn lichaam en bloed! Ik heb het gegeven, voor jou! Ik heb het opgeofferd aan het kruis! Je laten dienen door Jezus, daar komt het op aan. Je laten dienen. Dat is niet eenvoudig, want daarvoor moet je door de knieën, het gaat in tegen je trots. Maar alleen zo kom je

dicht bij Zijn hart. Alleen zo vind je het echte leven, het eeuwige leven. Hij kwam niet als gast in de herberg, maar alleen als dienaar, als gastheer, en Hij wil ons als gasten ontvangen. Is het niet wonderlijk? Hij wil ons als gasten ontvangen, en dienen! Dat is onze Heer!

4. Hoe reageren wij op Jezus?

Hoe reageren we op Jezus? Je laten dienen, dat is het ene. En het andere, dat is: Hem achterna gaan. In Zijn voetsporen ook weer andere mensen dienen. In woord en daad het Evangelie uitdelen. Hij is daarvoor speciaal uit de hoge hemel gekomen, om ons de redding aan te bieden! Zouden wij dan ook niet met gulle hand aan andere mensen uitdelen? Het is toch egoïstisch om dan alles voor jezelf te houden? Zoals Jezus diende, zo mogen wij ook dienen. Door het Evangelie door te geven. En door gewoon, in de praktijk van alledag, mensen te helpen, mensen te steunen, voor mensen te bidden, mensen terzijde te staan. Als je dat doet, dan dien je de Heiland. Dan heb je het begrepen, dat Hij kwam om te dienen.

Een paar jaar geleden maakte ik daar een mooi voorbeeld van mee. Het was in een verpleeghuis. In dat verpleeghuis lag een mevrouw op sterven. Ze had drie dochters, en die stonden bij haar aan het bed. Ik kwam op bezoek, en het was al avond. We hebben daar samen uit de Bijbel gelezen, en gebeden, en gezongen. Maar wat was er nou aan de hand? Die kamer, dat was een tweepersoonskamer. Er lag nog een mevrouw. 'Nee', zei de verpleging, 'dat kan niet anders. We hebben geen eenpersoonskamer meer.' Maar dat was zo náár. Die mevrouw moest meemaken hoe haar kamergenote aan het sterven was. Bovendien was het natuurlijk niet stil in de kamer, met die familie eromheen. En het licht bleef aan, er was allen een tl-buis. Ja, zo moesten die dochters dan maar blijven waken, die nacht, met die andere mevrouw erbij, die zich heel opgelaten voelde, en met dat tl-licht. Ze vroegen of er ook wat te drinken was, maar nee, het restaurant was al gesloten, ze moesten het zó maar doen, die nacht... Toen ik daar wegging, die avond, voelde dat niet lekker.

De volgende avond ging ik opnieuw. De situatie was nog steeds hetzelfde. Die nacht zouden de drie dochters weer blijven waken. Maar er was een andere verpleegkundige. En toen legden we de situatie uit. Moet dat nou zo, op een tweepersoonskamer, met de tl aan, is er niet wat te drinken? De verpleegkundige begreep het direct. En ze ging meteen aan het rennen. Ergens, waar dan ook vandaan, haalde ze een schemerlamp te voorschijn. Eindelijk kon de tl uit. Voor die andere mevrouw richtte ze in de eetzaal een aparte hoek in, met kamerschermen afgeschermd. Daar kon die mevrouw toen rustig slapen. En voor de familie haalde ze een hele kar vol eten en drinken, koffie, thee, sap, van alles en nog wat. We kwamen een beetje aan de praat en het bleek dat ze christen was. En ik dacht: 'Jij leeft dicht bij je Heer. Jij dient zoals Hij diende.'

5. Je laten dienen door Jezus, en in Zijn voetspoor weer anderen dienen!

Wanneer gaat de deur van de herberg open? Voor Jezus ging die deur open toen Hij als dienaar Zichzelf uit ging delen. Voor ons staat die deur nu open. Wij mogen ons door Hem laten dienen, om zelf te kunnen dienen. En als we Hem zo steeds beter leren kennen, de Gastheer in de herberg, dan kunnen we niet anders dan Hem eren, Hem aanbidden. 'Komt, laten wij aanbidden, die Koning! Amen.